

مرکز مجاز امام صادق (ع)

اصول الفقه

اعتباری یا انتزاعی بودن حجیت

جلسه ۳۱۰

استاد نجار زاده

اعتباری یا انتزاعی بودن حجیت

اگر منظور از انتزاعی، همانی باشد که بیان شد، حق این است که حجیت، امری اعتباری است و همچنین سایر احکام وضعی، مثل ملکیت، زوجیت و...

توضیح اینکه: حقیقت جعل، ایجاد است و ایجاد، دو نوع است:

۱- جعل تکوینی (خلق): ایجاد شیئی حقیقتاً در خارج.

۲- جعل اعتباری (جعل تنزیلی): ایجاد یک شیئی، اعتباراً و تنزیلاً؛ یعنی شیئی را نازل منزله شیئی واقعی خارجی قرار دهیم.

مثال: مثلاً وقتی گفته شود «زید آسد»، آنچه حقیقت آسد است، حیوان ترسناک خاص است که جعل آن به نحو خلق و جعل تکوینی است؛ اما عرف، شخص شجاع را نیز نازل منزله آسد می‌داند بخاطر شجاعتی که در او است، مثل آسد حقیقی.

با این مثال مشخص می‌شود که همانگونه که قطع، حقیقتاً شخص را به واقعیت می‌رساند، شارع، امارات ظنیه را نیز نازل منزله قطع قرار داده؛ یعنی آن را قطع اعتباری و به صورت تنزیلی، طریق الی الواقع قرار داده.

بنابراین توضیحات، حجیت، می‌تواند اولاً و بالذات اعتبار پیدا کند و نیازی نیست که آن را ثانیاً و بالعرض معتبر بدانیم؛ پس حجیت، امری اعتباری است نه انتزاعی.